Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (osmi senat)

z dne 3. aprila 2014*

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe — Direktiva 93/13/EGS — Uporaba ratione temporis — Dejansko stanje, ki se umešča v čas pred pristopom Slovaške republike k Evropski uniji — Očitna nepristojnost Sodišča“

V zadevi C-153/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Okresný súd Bardejov (Slovaška) z odločbo z dne 15. februarja 2013, ki je prispela na Sodišče 26. marca 2013, v postopku

Pohotovosť s.r.o.

proti

Jánu Soroki,

ob udeležbi

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi C. G. Fernlund, predsednik senata, A. Ó Caoimh in C. Toader (poročevalka), sodnika,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Slovaško republiko B. Ricziová, agentka,

— za Evropsko komisijo A. Tokár in M. van Beek, agentka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom na podlagi člena 53(2) Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

* Jezik postopka: slovaščina.

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 6 in 7 Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288) v povezavi s členoma 38 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Pohotovosť s. r. o. (v nadaljevanju: družba Pohotovosť) in J. Soroko v zvezi s prisilno izterjavo zneska, ki ga je ta dolgoval na podlagi pogodbe o potrošniškem kreditu, ki mu ga je odobrila družba Pohotovosť.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 3(1) Direktive 93/13 določa:

„Pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nedovoljenega [nepoštenega], če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank.“

4 Člen 6(1) te direktive določa:

„Države članice določijo, da nedovoljeni pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika in da pogodba še naprej zavezuje obe stranki na podlagi teh pogojev, če je nadaljnji obstoj mogoč brez nedovoljenih [nepoštenih] pogojev.“

5 Člen 7 te direktive določa:

„1. Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nedovoljenih [nepoštenih] pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.

2. Sredstva, navedena v odstavku 1, vključujejo predpise, na podlagi katerih lahko osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu pravni interes pri zaščiti potrošnikov, ukrepajo v skladu z zadevnim nacionalnim pravom na sodiščih ali pri pristojnih upravnih organih, da odločijo, ali so pogodbeni pogoji, sestavljeni za splošno rabo, nedovoljeni [nepošteni], tako da lahko uporabijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe takih pogojev.

3. Pravna sredstva, navedena v odstavku 2, so lahko ob upoštevanju nacionalnega prava usmerjena posamično ali skupaj zoper več prodajalcev ali ponudnikov iz istega gospodarskega sektorja ali zoper njihova združenja, ki uporabljajo ali priporočajo uporabo enakih splošnih pogodbenih pogojev ali podobnih pogojev.“

6 Člen 8 Direktive 93/13 določa:

„Države članice lahko na področju, ki ga ureja ta direktiva, sprejmejo ali ohranijo najstrožje določbe, ki so združljive s Pogodbo, da bi zagotovile najvišjo stopnjo varstva potrošnikov.“

Slovaško pravo

7 Člen 93(2) zakonika o civilnem postopku (Občiansky súdny poriadok) določa:

„V podporo predlogom tožeče ali tožene stranke lahko intervenira pravna oseba, katere dejavnost je varstvo pravic v skladu s posebnim predpisom […]“

8 Člen 251(4) tega zakonika določa:

„Izvršitev odločb in izvršilni postopek v smislu posebnega predpisa […] urejajo določbe iz prejšnjih delov, razen če je v tem posebnem predpisu določeno drugače. Vendar se odločitev vedno sprejme s sklepom.“

9 Člen 37(1) zakonika o izvršbi določa:

„Stranki postopka sta upnik in dolžnik; druge osebe lahko intervenirajo le v tistem delu postopka, v zvezi s katerim jim je položaj stranke priznan s tem zakonom. Kadar sodišče odloča o stroških izvršbe, je stranka postopka tudi sodni izvršitelj, ki je bil določen.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

10 Družba Pohotovosť je J. Soroki 10. decembra 2002 odobrila potrošniški kredit v znesku 10.000 slovaških kron (SKK) (332 EUR). Ta pogodba je vključevala tudi standardno pooblastilo s strani dolžnika odvetniku T. Kušnírju, odvetniku družbe Pohotovosť.

11 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da v tej kreditni pogodbi ni bila navedena letna efektivna obrestna mera in da je pogodba vsebovala klavzulo o dnevni zamudni obrestni meri v višini 0,25 %, kar pomeni letno zamudno obrestno mero v višini 91,25 %.

12 Izjava o priznanju dolga, ki izhaja iz te pogodbe, ki jo je v imenu potrošnika pripravil odvetnik M. Paiček po pooblastilu odvetnika T. Kušnírja, je bila 27. marca 2003 overjena z notarskim zapisom.

13 Na podlagi te notarske listine, ki je v skladu s slovaškim pravom izvršilni naslov, je družba Pohotovosť 26. maja 2003 vložila zahtevo za dovoljenje za prisilno izterjavo dolga. Okresný súd Bardejov (okrožno sodišče v Bardejovu) je 24. junija 2003 sodnemu izvršitelju dalo brez pridržka pooblastilo za izterjavo dolga v znesku 474,01 EUR.

14 Združenje za varstvo potrošnikov Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (v nadaljevanju: združenje HOOS) je 19. avgusta 2011 vložilo predlog za intervencijo v postopku prisilne izvršbe zoper J. Soroko. Predložitveno sodišče je 3. aprila 2012 zavrnilo predlog za intervencijo tega združenja z obrazložitvijo, da je intervencija tretje osebe mogoča samo v kontradiktornem postopku, v izvršilnem postopku pa ne.

15 Združenje HOOS je 16. aprila 2012 vložilo pritožbo zoper ta sklep in trdilo, da v postopkih, v katerih predlog za prisilno izvršbo temelji na arbitražni odločbi ali notarski listini, izključitev intervencije tretje osebe ni zakonita.

16 Predložitveno sodišče je 19. aprila 2012 izdalo sklep o ustavitvi izvršbe z obrazložitvijo, da notarska listina ni izvršljiva, ker jo je podpisala samo ena oseba, ki je hkrati zastopala upnika in dolžnika, kar po mnenju tega sodišča ni v skladu z veljavnimi določbami slovaškega prava, zlasti s členom 22(2) civilnega zakonika.

17 Predložitveno sodišče, pri katerem je družba Pohotovosť 7. junija 2012 vložila pritožbo zoper sklep o ustavitvi izvršbe, v svojem sklepu po eni strani navaja, da bi bilo koristno, da se v zadevi, v kateri je tožena stranka brezdomec, kar naj bi bil J. Soroka, združenju HOOS dovoli intervencija, še posebej ker je v tem primeru to združenje pripravljeno intervenirati v podporo interesom zadevne osebe. Po drugi strani to sodišče navaja, da je Najvyšší súd Slovenskej republiky (vrhovno sodišče Slovaške republike) 10. oktobra 2012 v drugi zadevi odločilo, da je intervencija tretje osebe dopustna le v kontradiktornih postopkih, ne pa tudi v izvršilnih postopkih, ki po naravi niso kontradiktorni. Kljub temu naj bi član sestave Najvyšší súd Slovenskej republiky v tem sklepu podal ločeno mnenje, v skladu s katerim intervencija tretje osebe ne more biti dovoljena v celotnem izvršilnem postopku, morala pa bi biti dopuščena v določenih delih tega postopka.

18 Predložitveno sodišče iz tega sklepa, da je treba v skladu s sodno prakso Najvyšší súd Slovenskej republiky predlog za intervencijo združenja HOOS zavrniti. Vendar se sprašuje, ali je ta sodna praksa skladna z določbami Direktive 93/13.

19 V teh okoliščinah je Okresný súd Bardejov prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1) Ali je treba Direktivo Sveta [93/13] v povezavi s členoma 47 in 38 [Listine] razlagati tako, da nasprotuje zakonodaji države članice, kakršna je ta v obravnavani zadevi, ki pravni osebi, ustanovljeni za varstvo pravic potrošnikov, ne dovoljuje interveniranja za varstvo potrošnika v izvršilnem postopku, v katerem zoper potrošnika poteka izvršba za izterjavo posojila, ki izhaja iz pogodbe, sklenjene s potrošnikom, in potrošnika ne zastopa odvetnik?

2) Ali je treba ureditev Unije, ki je navedena v prvem vprašanju, razlagati tako, da je kršena temeljna pravica do sodnega varstva potrošnika in intervenienta v postopku v smislu člena 47 [Listine], če v izvršilnem postopku ni dovoljeno interveniranje pravne osebe, ustanovljene za varstvo pravic potrošnikov, in potrošnika ne zastopa odvetnik?“

Postopek pred Sodiščem

20 Družba Pohotovosť je z dopisom z dne 4. julija 2013 Sodišče obvestila, da je 26. marca 2013 umaknila pritožbo in da mora predložitveno sodišče v skladu z nacionalno zakonodajo postopek ustaviti. Zato bi sklep o ustavitvi izvršbe, ki ga je 19. aprila 2012 izdalo to sodišče, postal pravnomočen.

21 Predložitveno sodišče, ki ga je Sodišče pozvalo, naj potrdi, ali še vedno odloča o sporu o glavni stvari in ali s tega vidika vztraja pri tem predlogu, je z dopisom z dne 3. decembra 2013 pojasnilo, da je Krajský súd v Prešove (okrajno sodišče v Prešovu) s sklepom z dne 31. oktobra 2013 po eni strani razveljavilo sklep z dne 3. aprila 2012, s katerim je bil zavrnjen predlog za intervencijo združenja HOOS, in mu zadevo vrnilo v ponovno odločanje ter po drugi strani odločilo, da ni treba odločati o pritožbi družbe Pohotovosť zoper sklep o ustavitvi izvršbe z dne 19. aprila 2012. V teh okoliščinah je predložitveno sodišče sporočilo, da je po njegovem mnenju odgovor na vprašanji za predhodno odločanje nujen za rešitev vprašanja glede intervencije v izvršilnem postopku, in navedlo, da zato vztraja pri predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

Pristojnost Sodišča

22 Na podlagi člena 53(2) Poslovnika lahko Sodišče, če očitno ni pristojno za odločanje o zadevi, po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom, ne da bi nadaljevalo postopek. To določbo je treba uporabiti v tej zadevi.

23 V tem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da je bila edina kreditna pogodba, ki je predmet postopka v glavni stvari, sklenjena 10. decembra 2002, to je pred 1. majem 2004, ko je Slovaška republika pristopila k Evropski uniji.

24 Kot je Evropska komisija navedla v pisnih stališčih, je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišče pristojno za razlago prava Unije le glede njegove uporabe v državi članici od dneva njenega pristopa k Uniji (glej sodbe Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, točka 36; Telefónica O2 Czech Republic, C-64/06, EU:C:2007:348, točki 22 in 23; CIBA, C-96/08, EU:C:2010:185, točka 14, ter sklep Semerdzhiev, C-32/10, EU:C:2011:288, točka 25). Poleg tega je Sodišče to sodno prakso že uporabilo v zvezi s predlogom za razlago Direktive 93/13 v povezavi s potrošniško kreditno pogodbo, sklenjeno pred pristopom Slovaške republike (sklep SKP, C-433/11, EU:C:2012:702, točka 36).

25 Iz tega sledi, da na podlagi člena 53(2) Poslovnika Sodišče očitno ni pristojno za odgovor na vprašanji, ki ju je predložilo Okresný súd Bardejov.

Stroški

26 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) sklenilo:

Sodišče Evropske unije je očitno nepristojno za odgovor na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je predložilo Okresný súd Bardejov (Slovaška) z odločbo z dne 15. februarja 2013.

Podpisi